

УДК 342.95

Г. А. Гончаренко*кандидат юридичних наук, доцент спеціальної кафедри
правового забезпечення оперативно-службової діяльності**Служби безпеки України**Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України**Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого***ВИЗНАЧЕННЯ ТА НАДАННЯ СТАТУСУ УЧАСНИКА БОЙОВИХ ДІЙ СПІВРОБІТНИКАМ
СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ, ЯКІ БРАЛИ УЧАСТЬ В АНТИТЕРОРИСТИЧНІЙ ОПЕРАЦІЇ:
ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ**

Актуальність теми. Конституційно закріпленою нормою є забезпечення державою соціального захисту громадян України, які перебувають на військовій службі, що в сучасних умовах набуло особливої актуальності у зв'язку із проведенням антитерористичної операції (далі – АТО) на сході нашої країни і пов'язаної із цим потреби в належних умовах реалізації та захисту прав громадян, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в АТО, забезпеченні її проведення, перебуваючи в районах антитерористичної операції в період її проведення, серед яких співробітники Служби безпеки України (далі – СБ України).

Науково-теоретичним підґрунтям статті є наукові праці вчених-адміністративістів, які приділяли увагу дослідженню проблем гарантування національної безпеки, протидії терористичним проявам, визначенню завдань і повноважень СБ України, її правовому статусу, серед них: В. Настюк, В. Ліпкан, В. Верхогляд, О. Полковніченко та ін. Окремі аспекти соціального захисту учасників АТО знаходять відображення в наукових працях вчених у сфері державного управління, зокрема, у М. Кравченко та ін. Проте питання визначення статусу учасника бойових дій за співробітниками СБ України, які брали участь в АТО, що потребують адміністративно-правового врегулювання не були предметом окремого наукового дослідження.

Мета статті полягає в тому, щоб на підставі норм чинного законодавства України і практики його застосування визначити особливості адміністративно-правового врегулювання питань визначення та надання статусу учасника бойових дій співробітникам СБ України, які брали участь в АТО, а також сформулювати пропозиції щодо їх подальшого вдосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Питання соціального і правового захисту учасників АТО набули актуальності з початку проведення у квітні 2014 р. широкомасштабної АТО на території Донецької та Луганської областей, в якій задіяні численні сили і засоби суб'єктів боротьби з тероризмом. Сьогодні в державі ухвалено низку актів

законодавства, якими детально врегульовані соціальні гарантії осіб, що захищали незалежність і суверенітет України на сході нашої держави [1].

Проте за підсумками вивчення судової практики і здійсненого аналізу судової статистики розгляду адміністративними судами України категорій справ, пов'язаних із захистом прав учасників АТО та членів їхніх сімей, що здійснюється за закріпленим у законодавстві механізмом, виявлено наявність кола питань, які виникають у правозастосуванні і вказують на недосконалість їх нормативно-правового регулювання.

Однією з найактуальніших проблем у сфері захисту прав учасників АТО є, власне, отримання статусу учасника бойових дій, який потім надає їм право на пільги, а їхнім сім'ям – соціальні гарантії [2].

Питання визначення статусу учасника бойових дій за особами, які брали участь в АТО на Сході України, вперше було порушено суб'єктом права законодавчої ініціативи – Кабінетом Міністрів України 6 травня 2014 р., шляхом подачі законопроекту «Про внесення зміни до ст. 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»» [3].

Так, пропонувалося доповнити ст. 6 «Особи, які належать до учасників бойових дій» зазначеного Закону і визнати учасниками бойових дій військовослужбовців, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, а також брали участь в АТО, зокрема й військовослужбовців СБ України.

Згаданий законопроект 6 травня 2014 р. було одержано Верховною Радою України, цього ж дня його було передано на розгляд керівництву, направлено на розгляд Комітету, опрацьовано Комітетом Верховної Ради України, включено до порядку денного й ухвалено закон.

Отже, військовослужбовці СБ України, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, а також брали участь в АТО, набули право мати статус учасника бойових дій.

До складу кадрів цього державного правоохоронного органу спеціального призначення, який

гарантує державну безпеку України, належать не тільки військовослужбовці, а також, відповідно до ст. 19 Закону України «Про Службу безпеки України» [4], працівники, що уклали трудовий договір із СБ України, які теж можуть залучатися до виконання завдань із боротьби з тероризмом, залучатися до участі в АТО, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах АТО.

У зв'язку з необхідністю впорядкування кола осіб, які брали участь в АТО, забезпеченні її проведення, а також які залучалися до участі в АТО, для встановлення їхнього статусу учасника бойових дій, був розроблений і ухвалений Закон України «Про внесення зміни до ст. 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»» від 1 липня 2014 р. [5], спрямований на забезпечення належного рівня соціального захисту та гарантій осіб, які брали участь не тільки в активній фазі АТО, але й у її всебічному забезпеченні в районах проведення операції (місцях розташування оперативного штабу з управління АТО, місцях дислокації сил, що залучаються для проведення АТО [6]). Цим Законом і було впорядковано питання визнання учасниками бойових дій працівників СБ України.

Безсумнівно, підтримуємо позицію щодо зміни законодавчої норми (Законом України «Про внесення зміни до ст. 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»» від 1 липня 2014 р. [5]), де замість визначення Кабінетом Міністрів України персонального переліку осіб, що є учасниками бойових дій і брали участь в АТО, який передбачав персоніфікацію, передбачено визначення Кабінетом Міністрів України окремого Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, терміни їх участі (забезпечення проведення) в АТО, а також райони АТО.

Зазначене повною мірою відповідає вимогам абз. 6 ч. 2 ст. 17 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» [7] щодо заборони поширення через засоби масової інформації або в інший спосіб інформації, яка розкриває дані про персональний склад співробітників спеціальних підрозділів і членів оперативного штабу, які беруть участь у проведенні АТО, а також про осіб, які сприяють проведенню зазначеної операції (без їхньої згоди).

Великого значення у вирішенні питання щодо надання статусу учасника бойових дій, зокрема й співробітникам СБ України, які брали участь в АТО, набуває правильне визначення та застосування поняття «період проведення АТО».

Термін «період проведення антитерористичної операції» визначено Законом України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» від 2 вересня 2014 р. [8] як час між датою набрання чинності Указом Президента

України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 р. «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України»» від 14 квітня 2014 р. № 405/2014 [9] та датою набрання чинності Указом Президента України про завершення проведення АТО або військових дій на території України. Вказаним вище Указом Президента України із дня його опублікування введено в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України від 13 квітня 2014 р.», із зазначенням, що саме рішення має обмеження з позначкою «таємно».

Проте офіційний сайт Міністерства оборони України зазначає назву та дату іншого нормативно-правового акта, покликаного визначити райони проведення АТО та терміни її проведення, яким є наказ Антитерористичного центру при Службі безпеки України від 7 жовтня 2014 р. № 33/6/а «Про визначення районів проведення антитерористичної операції та термінів її проведення» [10]. Тобто райони проведення АТО та терміни її проведення були визначені підзаконним нормативно-правовим актом – наказом Антитерористичного центру при СБ України.

Дійсно, для безпосереднього управління конкретною АТО та керівництва силами і засобами, які залучаються до здійснення антитерористичних заходів, утворюється оперативний штаб, очолюваний керівником Антитерористичного центру при СБ України або особою, яка його заміщує, першим заступником чи заступником керівника Антитерористичного центру при СБ України. Керівник оперативного штабу визначає межі району проведення АТО, приймає рішення про використання сил і засобів, що залучаються до її проведення, а в разі потреби за наявності передбачених законом підстав вносить на розгляд Ради національної безпеки і оборони України пропозиції щодо введення надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях. АТО вважається завершеною, якщо терористичний акт припинено та ліквідовано загрозу життю і здоров'ю заручників та інших людей, які перебували в районі її проведення [11].

У межах статті доцільним буде зазначити конкретну інформацію про періоди та територію проведення АТО, яку також розміщено на офіційному сайті Міністерства оборони України, а саме [10]: із 7 квітня 2014 р. до дати, визначеної указом Президента України як завершення АТО або військових дій на території України; усі населені пункти Донецької та Луганської областей – із 7 квітня 2014 р.; Харківська область – із 7 квітня 2014 р. по 14 вересня 2014 р. (м. Ізюм та Ізюмський район).

Підкреслимо, що загальний порядок надання статусу учасника бойових дій співробітникам СБ України та терміни їхньої участі (забезпечення проведення) в АТО, а також райони АТО, визначені «Порядком надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпечені її проведення», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 413 [12].

Зауважимо, що статус учасника бойових дій не є державною нагородою або почесним званням і призначений виключно для надання окремій категорії громадян за особливі заслуги відповідних пілг, переваг і соціальних гарантій.

Наявність в особи такого статусу розширює її правоздатність у частині надання їй можливості особисто користуватися додатковими майновими (безоплатним забезпеченням ліками, санаторно-курортним лікуванням, знижками за користування житлом тощо) і немайновими правами (використанням чергової щорічної відпустки в зручний час, переважним правом на залишення на роботі в разі скорочення тощо).

Надання статусу учасника бойових дій співробітникам СБ України спрямоване на забезпечення належного рівня соціального захисту та гарантій військовослужбовцям і працівникам, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, а також брали участь в АТО.

Відповідно до «Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпечені її проведення», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 413 [12], право на отримання статусу учасника бойових дій надано військовослужбовцям (резервістам, військовозобов'язаним) і працівникам Збройних сил, СБ України й інших утворених відповідно до законів України військових формувань і правоохоронних органів, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в АТО, забезпечені її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах здійснення АТО в період її проведення.

Починаючи з 8 вересня 2016 р. (із затвердження постановою Кабінету Міністрів № 602 від 8 вересня 2016 р. змін, що внесені до «Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпечені її проведення» [13]), статус учасника бойових дій надається особам, у разі залучення їх до проведення АТО на строк не менше ніж 30 календарних

днів, зокрема і за сукупністю днів перебування в районах її проведення.

Винятком є лише особи, які брали участь у виконанні бойових (службових) завдань в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту із противником, у проведенні розвідувальних заходів, що підтверджено оперативним штабом з управління АТО, а також які отримали поранення, контузії, каліцтва, що унеможливило подальше виконання ними відповідних завдань (крім випадків необережного поводження зі зброєю й ухилення від військової служби шляхом самокалічення або шляхом симуляції хвороби). Статус учасника бойових дій таким категоріям осіб надається незалежно від кількості днів залучення їх до проведення АТО [13].

Рішення про надання статусу учасника бойових дій конкретному співробітнику (військовослужбовцю/працівнику) приймаються комісіями з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій, утвореними у військових формуваннях і правоохоронних органах (їх вичерпний перелік зазначений у «Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпечені її проведення», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 413 [12]), серед яких є комісія, утворена в СБ України.

З огляду на те, що рішення про утворення комісії та Положення про неї затверджується відповідним міністерством, центральним органом виконавчої влади й іншим державним органом, СБ України була створена комісія з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій у СБ України, Положення про яку затверджено наказом Центрального управління СБ України від 3 жовтня 2014 р. № 635, зареєстрованим Міністерством юстиції України 16 жовтня 2014 р. за № 1272/26049 [14].

У разі виникнення спірних питань, зокрема й таких, що потребують міжвідомчого врегулювання, рішення про надання статусу учасника бойових дій приймається міжвідомчою комісією, яка утворена Державною службою України у справах ветеранів війни та учасників АТО – центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту ветеранів війни й учасників АТО, діяльність якої спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через міністра соціальної політики України.

Положення про комісію з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій у СБ України, затверджене наказом Центрального управління СБ України від 3 жовтня 2014 р. № 635, визначило її склад, завдання, повноважен-

ня, процедури проведення засідань і оскарження тощо.

Організаційне забезпечення роботи Комісії здійснює Управління роботи з особовим складом СБ України.

З метою контролю за додержанням визначених нормативними актами термінів, реєструються прийняті для розгляду заяви й інші документи в книзі обліку (реєстрації) рапортів (заяв) військовослужбовців (інших осіб) на розгляд Комісії з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій у СБ України. Книга обліку ведеться за визначеною Положенням формою і містить такі дані: а) прізвище, ім'я та по батькові; б) військове звання; в) номер і дату прийняття на розгляд; г) підстави для визнання учасником бойових дій; г) країну перебування, д) номер і дату протоколу комісії, е) рішення комісії.

Що стосується термінів, то варто зазначити, що розглядаються Комісією внесені на розгляд заяви й інші документи щодо осіб, визнання учасниками бойових дій громадян серед військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних) і працівників СБ України, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в АТО, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах АТО в період її проведення – у місячний строк.

Не можна оминати окремі проблемні аспекти, пов'язані з наданням статусу учасника бойових дій співробітникам СБ України, які брали участь в АТО. Так, положення п. 19 ч. 1 ст. 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» [15] включають до кола осіб, які належать до учасників бойових дій, окрім військовослужбовців і працівників (у даному разі – СБ України, але це стосується і Збройних сил України, й інших військових формувань і правоохоронних органів), ще й резервістів і військовозобов'язаних.

Важливо підкреслити, що основною ознакою статусу учасника бойових дій законодавчо визначено участь особи у виконанні бойових завдань (ст. 5 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»).

А змістовний аналіз положень ст. 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», що встановлює категорії осіб, які належать до учасників бойових дій, свідчить про пов'язаність підстав надання такого статусу з їх безпосереднім перебуванням у зоні ведення бойових дій.

Тому здається недоцільним включення військовозобов'язаних до учасників бойових дій, оскільки через свій статус вони не можуть брати участь у бойових діях. Варто зауважити, що військовозобов'язані – громадяни України, які зараховуються в запас Збройних сил України й інших

військових формувань. Вони перебувають на військовому обліку в районних (міських) військових комісаріатах і відповідних органах інших військових формувань і призиваються на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори. Для того, щоб взяти участь у бойових діях, військовозобов'язані мають бути призвані на військову службу у зв'язку з мобілізацією в порядку, визначеному Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», або укласти контракт про проходження військової служби, після чого набути статусу військовослужбовця.

Тобто під час проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період статус військовозобов'язаних змінюється на статус військовослужбовців з усіма притаманними цьому статусу правами і обов'язками, зокрема і щодо участі в бойових діях.

Отже, брати участь у бойових діях і отримувати статус учасників бойових дій військовозобов'язані зможуть у статусі військовослужбовців, а отже, включення їх до переліку осіб, які належать до учасників бойових дій, вважаємо необґрунтованим.

В узагальненому вигляді ця позиція підтримується і Головним науково-експертним управлінням Верховної Ради України, яке спрямувало свої зауваження та пропозиції щодо зазначеного питання до профільного Комітету Верховної Ради України.

Висновки. З огляду на зазначене, на підставі норм чинного законодавства України і практики його застосування, у статті розкрито особливості адміністративно-правового врегулювання питань визначення та надання статусу учасника бойових дій співробітникам СБ України, які брали участь в АТО, та сформульовано пропозиції їх удосконалення на галузевому рівні, а саме: розглянути питання щодо внесення змін до п.п. 2 п. 5 Положення про комісію з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій у СБ України, затвердженого наказом Центрального управління СБ України від 3 жовтня 2014 р. № 635, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 16 жовтня 2014 р. за № 1272/26049 («2) визнання учасниками бойових дій громадян з числа військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних) та працівників СБ України <...>»), виключивши слово «військовозобов'язаних».

Література

1. Єрмаков О.І. Законодавче врегулювання питань соціального та правового захисту учасників антитерористичної операції / О.І. Єрмаков // Правове забезпечення оперативно-службової діяльності : актуальні проблеми та шляхи їх вирішення : матеріали постійно діючого наук.-практ. семінару, м. Харків, 27 травня 2016 р. – Харків : Право, 2016. – Вип. 7. – С. 14–20.

2. Захист учасників бойових дій, які брали участь у антитерористичній операції, адміністративними

судами // Вінницький апеляційний адміністративний суд [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vaas.gov.ua/news/zaxist-uchasnikiv-bojovix-dij-yaki-brali-uchast-u-antiteroristichnij-operacii-administrativnimi-sudami>.

3. Про внесення зміни до ст. 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»: Закон України від 6 травня 2014 р. № 1233–VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 26. – Ст. 900.

4. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 травня 1992 р. № 2229–XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 382.

5. Про внесення зміни до ст. 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»: Закон України від 1 липня 2014 р. № 1547–VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 34. – Ст. 1171.

6. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення зміни до ст. 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51223.

7. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 травня 2003 р. № 638–IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 25. – Ст. 180.

8. Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції: Закон України від 2 вересня 2014 р. № 1669–VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 44. – Ст. 2040.

9. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 р.: Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності: Указ Президента України від 14 квітня 2014 р. № 405/2014 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 14. – Ст. 745.

10. Перелік документів для надання статусу учасника бойових дій, особам які брали участь в АТО // Міністерство оборони України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mil.gov.ua/ministry/aktualno/documents-for-ato.html%20>.

11. Антитерористичний центр при Службі безпеки України // Служба безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ssu.gov.ua/ua/pages/44>.

12. Про затвердження Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення: постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 413 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 73. – Ст. 2068.

13. Про внесення змін до Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення: постанова Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2016 р. № 602 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 73. – Ст. 2453.

14. Про затвердження Положення про комісію з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій у Службі безпеки України: наказ Центрального Управління СБ України від 3 жовтня 2014 р. № 635, зареєстрований Міністерством юстиції України 16 жовтня 2014 р. за № 1272/26049 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 85. – Ст. 2421.

Анотація

Гончаренко Г. А. Визначення та надання статусу учасника бойових дій співробітникам Служби безпеки України, які брали участь в антитерористичній операції: особливості адміністративно-правового врегулювання. – Стаття.

У статті на підставі норм чинного законодавства України і практики його застосування проаналізовано проблемні питання адміністративно-правового врегулювання визначення та надання статусу учасника бойових дій співробітникам Служби безпеки України, які брали участь в антитерористичній операції на Сході України, а також запропоновано напрями його подальшого вдосконалення.

За підсумками вивчення судової практики й аналізу судової статистики розгляду адміністративними судами України категорій справ, пов'язаних із захистом прав учасників антитерористичної операції та членів їхніх сімей, з'ясовано, що однією з актуальних проблем у сфері захисту прав учасників антитерористичної операції є отримання статусу учасника бойових дій, який потім надає їм право на пільги, а їхнім сім'ям – соціальні гарантії.

Досліджено правову природу набуття статусу учасника бойових дій різними категоріями співробітників Служби безпеки України. З'ясовано особливості визначення та застосування поняття «період проведення антитерористичної операції». Проаналізовано законодавчі зміни, що встановили відповідні терміни залучення осіб до проведення антитерористичної операції, виключно після яких особа матиме право отримати статус учасника бойових дій. Розкрито завдання, повноваження та склад Комісії з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій у Службі безпеки України. Автором зроблено пропозиції по вдосконаленню підзаконних нормативно-правових актів, які на відомчому рівні регламентують питання отримання статусу учасника бойових дій саме співробітниками Служби безпеки України.

Ключові слова: Служба безпеки України, антитерористична операція, період проведення антитерористичної операції, учасник бойових дій.

Аннотация

Гончаренко А. А. Определение и предоставление статуса участника боевых действий сотрудникам Службы безопасности Украины, которые принимали участие в антитеррористической операции: особенности административно-правового урегулирования. – Статья.

В статье на основании норм действующего законодательства Украины и практики его применения сделан анализ проблемных вопросов административно-правового регулирования определения и предоставления статуса участника боевых действий сотрудникам Службы безопасности Украины, принимавшим участие в антитеррористической операции на Востоке Украины, а также предложены направления его дальнейшего совершенствования.

По итогам изучения судебной практики и анализа судебной статистики рассмотрения административными судами Украины категорий дел, связанных с защитой прав участников антитеррористической операции и членов их семей, установлено, что одной из актуальных проблем в сфере защиты прав участников антитеррористической операции является получение статуса участника боевых действий, который затем предоставляет им право на льготы, а их семьям – социальные гарантии.

Исследована правовая природа получения статуса участника боевых действий различными категориями сотрудников Службы безопасности Украины. Рассмотрены особенности определения и применения понятия «период проведения антитеррористической операции». Сделан анализ законодательных изменений, устанавливающих соответствующие сроки участия лиц в проведении антитеррористической операции, исключительно после которых лицо имеет право получить статус участника боевых действий.

Раскрыты задачи, полномочия и состав Комиссии по вопросам рассмотрения материалов о признании участниками боевых действий в Службе безопасности Украины. Автором внесены предложения усовершенствования подзаконных нормативно-правовых актов, которые на ведомственном уровне регламентируют вопросы получения статуса участника боевых действий именно сотрудниками Службы безопасности Украины.

Ключевые слова: Служба безопасности Украины, антитеррористическая операция, период проведения антитеррористической операции, участник боевых действий.

Summary

Goncharenko G. A. Determination and granting of the status of a participant in combat operations to the officers of the Security Service of Ukraine who participated in the antiterrorist operation: peculiarities of the administrative-legal settlement. – Article.

In the article, based on the norms of the current legislation of Ukraine and its application practices, was analyzed the problematic issues of the administrative and legal settlement of the determination and granting of the

status of a participant in combat operations to the employees of the Security Service of Ukraine who participated in the antiterrorist operation in the East of Ukraine, as well as directions for its further improvement.

On the basis of the study of judicial practice and the analysis of judicial statistics, consideration by the administrative courts of Ukraine of categories of cases related to the protection of the rights of participants in the antiterrorist operation and their families, it was found that one of the topical issues in the area of protecting the rights of participants in the antiterrorist operation is receiving the status of a participant in hostilities, which then grants them the right to benefits, and social guarantees for their families.

The legal nature of acquiring the status of a participant in combat operations by different categories of employees of the Security Service of Ukraine has been investigated. The peculiarities of the definition and application of the term “period of the antiterrorist operation” were clarified. The article analyzes the legislative changes that established the appropriate deadlines for involving individuals in the anti-terrorist operation, after which only a person can be entitled to receive the status of a participant in hostilities. The tasks, powers and composition of the Commission on the consideration of materials on the recognition of combatants by the Security Service of Ukraine are disclosed. The author made suggestions on the improvement of sub-normative legal acts, which at the departmental level regulate the question of obtaining the status of a participant in combat operations by the officers of the Security Service of Ukraine.

Key words: Security Service of Ukraine, antiterrorist operation, period of antiterrorist operation, participant in combat operations.